

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos peticor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Szocialisztikus törekvés.

Optimizmusunk még mindig azon nézetben ringatja magát, hogy hazánkban a szocializmusnak fogékony talaja nincs és annak egyes fellobbanásai csak mulékony tünetek lehetnek e téren. Hogy az ilyen nézet a tényállásnak semmi tekintetben nem felel meg, tudják mindazok, kik a munkásokkal és az iparosok egy részével érintkezve, azoknak gondolatmenetét közelebbről is ismerik. A szocialisták még hazánkban is a „mozgó tőkének“ egyenletesebb részekre való felosztása elvének hangoztatásánál fogva aknyszerű munkájukban minden lehető elkövetnek céljuk megvalósítására. De a mozgó tőkének hazája nincs, ennél csak az a mondás valósul: „Ubi bene, ibi patria“. Annak idején egyes lapokban azon furcsa állítás volt olvasható, hogy köznépünk ilyen eszmék által magát el nem ragadtatja, mert a mi munkásaink sokkal nagyobb hazafiak, semhogy a szocializmus tanait magokénak vallanák. A hazafiság nem fér össze a szocializmussal, ez bizonyítékra nem szoruló tény, ennek különben apostolai már több ízben kifejezést is adtak. A kifejtett industrializmus szaporította — ami természetes — a mozgó tőkét is, a mai nap mindenható bálványát. S azért is törekednek a szocialisták az arany-borjút osztás által hatalmukba ejteni, hogy vele befolyást, állást maguknak biztosítsanak. De az ilyen törekvés a szív minden nemes dobbanását már esirájában is elfojtja, minden igaz, nemes és szent érzelmeket elnyomva, egyedül az anyagi élvezet utáni hajszát ismeri életezőlőjüül. Az ilyen törekvés szüli azután az önzést, az önzés ki nem elégítése az engesztelhetetlen gyűlöletet a vagyonos és vagyontalan osztályok között. Itt találjuk egy újmutatásra azokat illetve, kik tulságos költekezés és élvezet által feltűnnek és a szegény néposztálynak utánzásra méltó példaként lebegnek szemei előtt. Az ilyen törekvés mellett a

becsületlen munka iránti kedv, az elégedettség és a vallásosság hovatovább elenyésznek és maga a tudomány is — ha már ilyenről e néposztálynál szólni lehet — csak annyira becsültetik, a mennyire ez az anyagi javak megszerzésére eszközül használható fel. S ha már ennyire jutott a szocialisztikus törekvés — s oda kell okvetlenül jutnia — akkor nem csuda, hogy semmi kegyetlen tettől sem riad vissza, amint legujabban erre számtalan strajkoló szocialisztikus munkás bel- és külföldön számos bizonyítékot szolgáltak.

Az ember nem hiéné, ha nem győződnék meg maga mennyire vannak áthatva a népréteg még a legalsóbb osztályai is a szocialisztikus tanak által. Egyes bujtogatók vagy a liga gondoskodnak arról, hogy ezen tanok a szegény népet megmételtyezzék. Saját füleimmel hallottam ilyen kifejezéseket: „Hát az urakért dolgozzam és nekem részem se legyen benne?“ A gyűlölet ezen engesztelhetetlen magjának megérett gyümölcse csak a társadalom teljes felforgatása leendő. Itt csakis a teljes szigor alkalmazása, a többnyire külföldről hozzánk importált bujtogatók ellen, segíthet a bajon.

A szocialisztikus törekvés európai kérdés, társadalmunk keretében egy jelentékeny helyet foglal el. Gyűpontja és agitációinak legnagyobb tere a gyáriparos államokban van, ott nagy hullámokat vet a társadalmi élet színére, de ezen hullámoknak végmozgásai minden államot érintik többé-kevésbé. Azért bizony videant consules, nequid respublica detrimenti capiat. Mert a „sárkányvetés“ csakis ostorzó „sárkánygyümölcsöt“ érlel meg.

Nem vagyok pesszimista, hogy a jövőnek alakulásait csak a sötét szemüvegen át nézném, de a fentebb vázolt szocialisztikus törekvések sok meggondolni valót hagynak hátra még hazánkban is.

Wiesinger Károly.

Szövetség és egyházpolitika.

A közgazdasági tudományok az emberek anyagi jólétének fejlesztésére hatnak és — a mi ezzel kapcsolatos — szellemi jólétét és műveltségét mozdítják elő, mert ma már be van bizonyítva, hogy a társadalom műveltségének emelkedésével fokozódik annak anyagi jóléte és viszont.

Az a társadalom a legvagyonosabb, a legfüggetlenebb és a legboldogabb, a mely a műveltségben legelő jár, a mely legjobban értett hozzá arról gondoskodni, hogy a műveltség bizonyos színvonalát a társadalom minden tagja megszerezhesse, azaz: a melynek a legjobban és legkönnyebben hozzáférhetők iskolái.

A felnőttek iskolája: a községi hitelszövetkezetek. Ebben az iskolában tanulja meg a föld népe, a hitellel bántani, azt becsülni, erkölcsi és anyagi jólétét fokozni, hogy ezzel a magyar társadalmnak egy erősebb és egészségesebb tagja lehessen.

Hogy szükség van erre az iskolára, azt többek között a nyáron is tapasztaltam és ezért annak ki ezt nekem nyújtotta, köszönettel tartozom.

A dolog így történt:

Egy vidéki fiók-takarékpénztár igazgatóságát megválasztása volt napirenden. A választás után egy takarékpénztári részvényekkel tulterhelt igen gazdag ember ezzel a kijelentéssel lepett meg: „Képzeld, közjegyző ur, azt a különös esetet, hogy még a harisnyás részvényesek is eljöttek szavazni és minket szinte leszavaztak!“

Ebben látjuk, — hogy így fejezem ki magam — a részvény-társasági műveltség-t megtestesülve.

Hátha annak a harisnyás embernek van annyi esze, hogy akár jószántából, akár rábeszélésre egy jó jövedelmező takarékpénztárnál részvényeket vásárol; akkor, mikor a jogokat kell gyakorolnia, e szép jogát már nem használhatja, csak azért mert harisnyában jár?!

Ez jellemzi a magyar társadalmat, hogy még ma is három külön, egymással nem igen érintkező, izolált rendet, vagy osztályt különböztet meg. Egyik nem érti meg a másikat, mert nincs érintkezési pont.

A főnemes nem érti a középosztályt és a földmivest (harisnyást) és ezek viszont ugy őket, mint egymást. Más az életmódja, mások társadalmi szabályaik, mások szórakozásai és miért ne mondjuk ki egészen tisztán, akárhogy tagadjuk is: mások erkölcsük.

Nálunk, ha egy túltömött vendéglőben, színházban vagy más nyilvános helyen nem egy társadalmi rendbeliek jutnak egymás mellé, bizony majdnem kivétel nélkül mindenkire kényelmetlen és alkalmatlan e helyzet.

Időközben Gizi édes anyja, egy jelentéktelen árnyék, meghalt. Nagy csapás egy fiatal lányra nézve, mert a férj gyorsan vigasztalódik a legtöbb esetben, de a gyermek anyját, édes anyját soh'se kap többé.

Nádfalynak csak egyetlen gondolata volt egyelőre: Gizit férjhez adni. Aztán, de az még csak egy szunyadófélben . . . Olyan ártatlan „utógondolat“ . . .

Nagy kiterjedésű ismeretsége alkalmat adott neki, hogy leányát sok előkelő körben bevezethesse.

Egyszer csak egyszerű fogást vélt tenni. Valami gazdag birtokosnak nagyon megtetszett Gizi.

Ohajára ragyogó szemekkel vezette leányához bemutatni Kétkereky Pistát.

Szembeszédét rögtön megértette Gizi. S apja nagy megbotránkozására a már nem egész fiatal embert gyermekded naivsággal: „Bácsikámnak“ szólította. A szemöldéjétől tarkójáig terjedő magas homloku ur találva érezte magát: nagyot nyelt és nem pályázott. Nádfalvy pedig majd hanyat vágódott ijedében.

— Gizi, mily ügyetlenség, Kétkerekyt megnyerhetted volna.

— Nem kell nekem apus, ha mindjárt Hatkereky lenne is.

Apjának egy kísérlete sem sikerült Gizit főkéntő alá juttatni. Utoljára Hóri Pali drt szerette volna vejének megcsipni. De Gizi ezt is meghiusította. A neki szépet tevő doctor merev tartását annyira utánozta, mig ez észre véve azt, hiúságában sértve, — elmaradt.

— Jól van hát, elüldözted kérőidet. Már most csak azt szeretném tudni, mit tegyek veled?

— Hagyj békén, apuskám.

— Ez komoly dolog. Az élet —

— Nem tréfa stb. akarod mondani, apuskám. Pedig elég bolondos. A ki koinolyságán tepelődni kezd, nem sokat élvez belőle. Nem papa, „Heraklita“ soh' sem lesz belőlem.

— Igazán kívánesi vagyok változásodra — tepelődött atyja mégis.

— Magam is. Azt azonban előre sejtem, hogy sem 6000 hold s ősi kastélya, s 100 éves aszalt kinézése nem lesz, mint Gáthy Zoltánnak, sem kopasz feje, mint nem tudom Hánykerekének, de még csak nyársat sem szabad nyelni, mint Hóri Palinak. Kedves jelöltjeid.

T A R C Z A.**Kicsalt megint . . .**

Kicsalt megint a napsugár.
Jó természet, kebledre jöttem.
Pedig kopár még a vidék,
Pacsirta-dal nem zeng felettem.
Erdő, mező bús, néma, szótalan.
A lombtalan galy mégis lombtalan.

Enyészet ül, bús hervadás
Határin a halott világnak.
Hallgatni mért is vágyom úgy
Rideg esendjét a némaságnak?
Mi von felé? kint a szellős szabad
Ólére mily emészto vágy ragad?!

Nincs még virág, nincs a mezőn,
Kopár a hant; a patak árja
Nem fut, suhan; a tetszhalott
Föld a tavasz fündérét várja.
Hogy égő esőkkel az támassza fel.
Mikor a föld is, ég is ünnepel.

Keble hideg, arca borús,
Rózsáit amint letarolta
Az ősz, halott sírját hasaszt
Hulló hasaszttal bet-karta.
Amig behantolá, betemeté.
Szemfedelét le még alig veté.

Bolyongok fel s le, szótalan.
Öntudatlan visz égő vágyam,
Vigasztalást, enyhületet
Keresni a szelid sugárban.
Hová tévedtem? völgy ez, vagy tető?
A kakukfűves, esendes temető.

Véletlen ez? ki mondja meg?
Vagy titkos vágya a sir éjnek?
Mely öntudatlan vont ide,
Azok felé, akik nem élnek.
Tavaszt keresek itt is, életet?
Vagy halni vágyom, halni sietek?

El! el veled! bús gondolat.
Szállj én lelkem! szállj a magasba!
Zendülj koboz! hála fohász
Viszhangja keljen hő dalodba!
Hozzá, ki alkot végest, végtelent.
A temetőt is élet, fényt terem!!

Borsody Béla.

Sikerült.

Irta: FERDINANDY ELLA.

Vége.

Kis városban gyakran szokták a fiatal lányokat osztályozni: ez a legszelembesebb, ez nagyon fess, az gazdag, amaz nyelves.

Nádfalvy Gizellát egyhangulag a „legszebb“-nek tartották.

Volt valami esábos, mély kék szemeiben, szinte elbűvölő. Délezeg természetén s üde, vidám kifejezésű arcán minden szem gyönyörködve akadt meg.

Nem állíthatom ugyan, hogy leánybarátnői szintoly gyönyörködve bámulták-e, de a férfivilág kritikáját el kellett szivelnüök.

Rátartós is volt egy kiesit. Nővérei sorsán okulni látszott s azért már előre ellenszenvvel fogadta mindazokat, kiket apja bemutatott neki.

Egy balban előhozta egyik kedves régi barátjának fiát, Gáthy Zoltánt bemutatni, egy kiélt arczu nyurga fiatal embert s meg nem álhatta, hogy Gizi fülebe ne sugja:

— 6000 hold . . . Kastély . . . Ősi név . . .

No, rosszabb szószólója nem is lehetett a szegény Gáthynak; Gizi nagyon kegyetlenül bánt el a szegény fiuvál.

A négyesben nem egy figurát kellett egyedül végig futnia, — csak menjen Gáthy — nagyon fáradt vagyok — s az előhozott székéről Gizi csak a colonnál állott fel.

A csárdásnál meg épenséggel annyira fájni kezdett a lába, hogy csak sántikálva jutott Gáthy karján helyéhez, mi később nem hátráltatta abban, hogy a következő körtáncban ne repüljön körül a nagy termen, mit látva a 6000 hold örököse, hosszú orral távozott.

Es ez ninesen jó így!
Ezt akarjuk mi a szövetkezetek népszerűsítése után megváltoztatni.

Ne legyen közöttünk más közbűség, mint az, hogy becsületes-e valaki vagy pedig nem.

Ne érezze senki a társadalmi korlátokat. Azokat ne rontsuk, hanem közös egyetértéssel bontsuk meg.

A ki több: hajoljon lefelé, ki kisebb, emelkedjék. Önművelődés útján iparkodjunk mindnyájan egyenlőkké lenni.

Ma már bebizonyított tény az, hogy hol kell a szövetkezési eszmét hangoztatni. A papi és tanítói gyűléseken.

Ezen két művelt tényező az, mely a nép beléletébe legjobban belát, ez a két tényező az, melyhez a nép leginkább vonzódik: e két tényező az, mely mindig a nép között él és azzal jobban, rosszban osztozódik. Azt mondják, hogy nálunk a papság csak a szószékben pap, máskor meg nem igen gondol a hívek gyarapodásáról.

Gondolkoztak biz ők eddig is. De, meri legtöbbször nem volt még meg a közgazdasági támpontja: nem igen mertek a eszelekvés terére kilépni.

Hogy mennyire időszerű és ezélszerű most a hitelszövetkezési eszmét a papok elé vinni, hogy mennyire megértik és magukéva teszik azt, kiténik abból hogy naponként újabb és újabb jelentkezések történnek, hogy községeikben községi hitelszövetkezetek alapítására a központ közreműködjék.

Ujabbban is sok községben van alakulóba hitelszövetkezet.

Dolgoznak is rajta, mert munkájukat jobbra nem fordíthatják.

A papok dolga ma már ez is!

Ezen munkájuk erkölcsi értéke fogja őket kárpótolni azért, mit az egyházi politikai törvényjavaslatok törvényneve emelkedése után munkakörükkel veszítenek.

El fogják azonban téveszteni az utat, hogy ha felekezeti és nemzetiségi szempontból fogják fel az eszmét, mert akkor a helyett, hogy a most is kielégítésre váró differenciák elsimulnának, még inkább kiélesednek azok.

Ne nézze a pap az eszme propagálásakor felekezeti, ne nézze a falu közönsége nemzetiségét, hanem nézze és figyeljen arra, hogy faluja összes becsületes emberei ez uton összekerüljenek, egy társaságot képezzenek és együtt legyenek egy erős vár, mely a lappangó ellenséggel s szocializmussal, anarchizmussal könnyen küzd és diadalra jut.

Mindnyájan együtt közös jóra kell működünk.

A ki ezt így nem érti, vagy nem akarja, az jobb, ha nem is áll munkatársaink közé, mert úgy falujának, mint az általunk már eredményes szövetkezési küzdelemnek nem előharcosa, hanem hátramozdítója lesz.

Vessen mindenki számat magával és csak ha a saját külön érdekét és felekezeti képzelte külön érdekét alá tudja vetni a közérdeknek: csak akkor álljon sorainkba.

Nem szabad e kérdés körül kicsinyeskedni. Nem szabad a munkától huzalkodni, mert igaz, hogy szép eredményeket terem a hitelszövetkezet, de az erős munkást és erős jellemet is kíván.

Sokkal többet érhat egy felületes vállalkozás e téren, mintha mit sem tenne a illető.

Egész emberek kellene a gátra!

Nem munkaerejükkel, de amit ez eszméért tesznek, egész erejükkel tegyék, ne immel-ámmal.

Igy könnyű lesz a szövetkezési érdekhálózatot megteremtteni.

Igy könnyű lesz a jómódot takarékoskodást általánosítani.

Igy könnyű lesz a kivándorlás elé gátat vetni.

Igy könnyen megnyeri a jó tett jutalmát, de ha nem így lesz, úgy ocsut fognak aratni.

Nem vagyok én bizalmatlan a papság és tanítóság iránt, de őket közgazdasági kérdésekre eddig még nem igen nevelték. Azért félek, nehogy félvállról fogva a terhet, az alatt elgörnyedjenek.

Nagy, szép és erős munka vár rájuk, hogy azt, a mit ők is csak ma kezdenek tanulni, azonnal másokkal is közöljék és ezekkel gyakorlatilag keresztülvigyék.
Dr. Gidófalvy István, kir. közjegyző.

Egy szerkesztő ünneplése.

Egy érdemes szerkesztőt: a „Sárospataki Lapok“-ét ünnepezték mostanában azon alkalomból, hogy a lap vezetésétől visszalépett. A jeles szerkesztőt emléksorokkal keresték fel a ref. felekezet előkelőségei, s mi kedves kötelességet teljesítünk akkor, mikor lapunkban reprodukáljuk a megyénkbeli több kiváló férfi emléksorait, melyek a többivel együtt a „Sárospataki Lapok“-ban is napvilágot láttak. — Ezek a következők:

A pap, ki azt hiszi, hogy az egyházépítés magasztos feladatát elvégezte, ha az isteni tiszteletet s az egyházi szertartásokat lelkiismeretes pontossággal végzi: a tanár, ki úgy van meggyőződve, hogy a tudományos műveltséget terjesztette és terjeszti, ha csupán tanít és egyzersmind nem nevel is, fél munkát sem teljesít.

Miképpen kell mindkettőnek az apostolok szerint megfelelni: követendő példa pályafutásod.

(Rimaszombat.)

Bodor István.

Templom és iskola, tudás és hit, lelkes és tanító csak szorosán karöltve érhetik el magasztos céljaikat. Multhatatlanul szükséges, hogy egyenlő munka, azonos cél, feltétlen bizalom kösse össze mindkét egyházi szolgát és akkor vallásos és nevelt lesz: a nép, tisztelt és megelégedett leend a lelkes és tanító, virulni fog az egyház, vele az iskola s általuk boldog lesz a haza.

(Simoni.)

Csizy Miklós,
ev. ref. néptanító.

A hála, elismerés és tisztelet, teljes szeretet tolmácsolója e levél, melyet tőlem, tőlünk teljes mértékben kiérdemelt a koszorus író, pap és tanár egy személyben; és tolmácsolója egyrészt a lelépése miatt érzett őszinte sajnálkozásnak; de másrészt mégis helyeslő belenyugvásunknak is abba, ami ezzel történik. A ki törtet fel a feladat nehézsége fáradtsággal, és fogyni kezd az ehézségtől idő és testi erő: bőlesen teszi, ha lehetőleg menekül mellékes, más által is emelhető terhektől; amint tett a Jethró tanácsát követett Mózes, a miként Megváltónk is Simonnak engedte vinni a keresztjét; nem azért, hogy kitérjen ez ő feladatának másra nem hárítható megoldásától, hanem hogy óvja magát az időelőtti kidőléstől, s biztosítsa annak lehetőségét, hogy az ő miszsióját, a meg ő reá nézhető nagy hivatást, nagy munkát teljesíthesse.

Szerencse fel, lelkem barátja! Előre a seregek urának Istenének nevében! Legyen segítségére az Úr az ő hű szolgájának!

(Pelsőcz.)

Szentpéteri Sámuel,
ev. ref. lelkész.

Más kürt zengéséhez nehéz lesz szoknunk, kik a te tárogatód ezüst esengését hallhatánk. Minden szavad a protestáns igaz lelkiismeret igaz megnyilatkozása volt, a mely belefuródott a szívbe és öntudatba, hol mindenütt visszhangra, szíves fogadtatásra talált. Nem azt mondják neked, a mit az önértében megsértett egyik képviselő legközelebb magáról mondott: „non sine gloria militavi“; hanem teljes határozottság positivitásával valljuk: „cum gloria militavisti“. — Elbocsátunk a „Sárospataki Lapok“ kormányzósága mellől, nem pihenni, hanem, hogy tudásod és fényes szellemed fájának érett gyümölcseit más téren értékesítse. Salutant te duceim jubilantes amici, ac immenso clamore dicunt: ad multos annos!

(János.)

Ruszkay Gyula.

„Oltványi Oszkár boldog menyasszonya a te Gizid.“
— Nagyszerű — ujjongott az apa — csak tudnám ki az az Oltványi? Már meg nem írhatta inkább a rangját, mint a nevét? Valami tanácsos, vagy legkevesebb egy miniszteri fogalmazó — nyugtatta meg magát.

Föl is utazott nyomban. Előbb még Sztayéktól bucsuzott el, — honnét sugárzó arccal indult a vonathoz.

Bpsten egy szép pár várta. Azaz két pár. Ilka lánya férjével és a jegyespár.

Gizi ragyogott boldogságában. A szép barna lány igaz szerelemmel esüggött vőlegényén, egy magas, vállas, szép szőke fiatal ember karján. Gizi tebtét megtartotta szavát. Szerelemből megy férjhez. De kihez? Csak tudta volna már, — nem tudja, hogy viselje magát vele szemben, Elegáns megjelenése láttára nyájas arccal vett fel, — majd meg fagyos tartózkodás fogta el. Csak tudná már!

Végre megtudta Oltványi testő volt. Persze, még nem zenitjén pályájának, ámbar képei kezdtek feltűnni a tárlatokon.

— Olyan nines! Ezt a házasságot meg nem engedhettem. Nem hagyom magam „ánsmiroltatni.“

— Papa, — Gizi hangja megszokott.

— Nem engedem meg. Egy bizonytalan jövőnek kitenni gyermekemet. Ne is beszélj — s már kezdte a legmagasabb hangon a bősüzt családapa, — minek néztek engem? Olyan bolond kinézésem van, hogy ily örülltség beleegyezése ri ki róia? Tyhú, — de kiválasztottad!

— Papa, csak az Oszkár lesz, vagy —

— Vagy nem leszel. Te szegény elvakított lány! Hisz sirhatnék feletted, ha nem volnék annyira dühös. Tudod, én komolyan szoktam beszélni. Ha ellenem megy hozzá, kitagadlak, — kitagadlak, — de itt eszébe jutott, hogy voltaképpen nines miből, hát halkabban tette hozzá, — apai szeretetemből.

— Jól van papa. Megyek veled haza. De arra esküszöm, hogy Oszkárón kívül más nem lesz férjem, — Együtt vénülünk meg —

E beszédre kényelmetlenül kezdte magát érezni Nádvaly, Boriska, Sztay Boriska „igent“ mondott. Az a szép kis lány. Kibuvó ajtót keresett hát.

Valamikor a nemzeti műveltség harcsoait a nemzet napszamosainak nevezték. Ma a nemzet napszamosai azok, kik a vidéken újságot csinálnak. Fizetésük az a tudat, hogy becsületes munkát végeztek akkor, midőn a világhosszú terjesztették ott, a hol szükség volt reá. Most, midőn a közműveltség egyik első munkása leteszi kezéből a világító szövetneket: fogadja a pályatárs üdvözlését, ki hiszi és reméli, hogy az a szövetnek, mely eddig itt alant világított, ezental a protestantismus egén fénylő csillagként fog ragyogni.

(Rimaszombat.)

Dr. Veres Samu,
főgimn. tanár, a „G. K.“ szerk.

Annak a léleknek tüzt, mely téged elevenít: ne oltsa meg soha sem vész, sem kedvetlenség; szép stílus zengete ne vesztse el soha bübáját és ha a „Sárospataki Lapok“ hasábjain kevesebbszer találkozunk is: olvassuk annál többször igaz, romlatlan magyarsággal írt soraidat az életnek könyvében: a Bibliában és egyházkerületi jegyzőkönyveinkben! Isten éltesen sokáig!

(Felső-Vály)

Kupai Dénes.

A pataki vár.

Kettő van. Egyik a Rákóczyé; a másik... az is a Rákóczyé. Az egyikben Windisch-Grätz herceg van odahaza, a másikban egy ismerős — szellem.

Nem. Nem úgy van. Mindkettőt ez a szellem lakja. Ez jár avatag bástyáin, ez örködik tornyaiban, ez trónol megszentelt termeiben, egyik kezében karddal, a másikban lángoló szövetnekekkel, most szózatot ajkkal, majd lengő lebegővel s regél daltás időről, honfi szabadságról, lelki szabadságról. Pro patria, pro libertate.

Szent a föld itt, szent minden kis porszeme. Vérrel pirosítva, könnyel megöntözve, fájdalommal föl-szentelve.

„Rákóczy sátora
Feljebb van dombolva
Ugy áll a közepén
Mintha templom volna.“

Az ő Rákóczy vár s az ő Rákóczy-kollegium. A kettős szövetség-sátor. Ide jár észak-Magyarország ifjusága imádkozni, lelkesedni, nem feledni, szabadságszerető és istenimádó lélekkel megteljesedni. Itt plántálták szívünkbe áldott kezek s dicsőséges hagyományok

„a hűség virágát
Szomorú lelkünknek
Rákóczyhoz való
Édes vonzódását.“

Az ő Rákóczy-vár s az ő Rákóczy-kollegium. Mindkettő a szabadság temploma: a nemzeti szabadságé s a lelki szabadságé.

E kettős szent szabadságnak volt ezideig a „Sárospataki Lapok“ egyik hűséges őrszeme. Ha szunyadni kezdünk: megzendítette tárogatóját, hogy a szívünkbe nyilatolt tőle: s ha ellenség kerülgetett: bübajos zengésével azt is megigézte. És most — nem jól van ez így! — letenni készül kezéből a tárogatót az, a kinél édebb hangokat senkisé tudott kiesalni belőle. Azt mondja, a szíve megfájtult ettől a választól. A miénk is!

Hej! Patak vára, Patak vára!
Ne juss soká árvaságra,
Isten megvédjen!
Isten megáldjon!

(Rimaszombat.)

Czizke István.

Görbe hét.

Kedves Magduskám!

Hogy kíváncsi vagy, nem esodálom; oly női tulajdonság ez, mely még a századvégi hölgyekből sem hiányozhatik, s ha érdeklődnek egy sikerült szabású női ruha vagy egy nagyobb szabású igazi férfi iránt: miért ne volnának kíváncsiak megtudni egy oly multság lefolyását is, melynek nem voltak részesei, pedig lehetnek volna, de a „körülmények“ véletlenül otthon marasztalták, mint téged is. Tehát, hogy kíváncsi vagy, ezen nem esudálkozom, sőt azon sem akadok föl, hogy ép azokról

— Hát hisz én nem akarom boldgtalanságod. De miből éltek majd?! A pusztá szerelem vékony koszt lenne —, a esők csak esemege. —

— Oh papa. Hisz Oszkár gazdag fiu — felett Ilka fölvilágosítólag. Egész nagy jószág maradt reá apja után. Megélhet jövedelme után is.

— Hisz akkor nines baj! De arra aztán ügyelj; hogy mind elne fesse, te édes, legdrágább leányom, te! —

És most szabad már önmagamra is gondolnom, — szakadt föl a sóhaj Nádvaly kebléből, mikor a templomból haza tért gyönyörű fiatal párt könnyezve megáldotta.

Hazatérve, örömszúrgzó arccal beszélte el, hogy Gizi mily boldog! Gazdag földesur neje.

Majd kezdett panaszkodni elhagyatottságáról leányaihoz írt leveleiben. Miért is engedtem Gizinek, hogy oly korán menjen férjhez!

Egyszer csak — nem is oly soká — megírta azt is, hogy egész esőndben lett Sztay Boriska férje. Kell hogy valaki legyen körülöttem — ha a valaki mindjárt egy 18 éves lány is, — a ki valamiképpen teledtetni szép leányaimat. —

— Azt hiszem papa kötötte a legbolondabb házasságot közöttünk — kacagott Ilka kárörvendve.

A következő nekí adott igazat. A száradó fárafutó repkény — Nádvaly hasonlata — egy szép napon elfutott. Kitént, hogy Nádvaly csak a maga gyönyörűségére gondolt, a fiatal asszonyára nem. — Azt kívánta, hogy otthonának, neki éljen, Boriska pedig a világ élve után vágyott. Nem azért lett neje egy nem hozzá illó embernek, hogy eltemesse magát. Egy párszor eljártak a „Váljunkel-t“. Mig végre Nádvaly megtanulta, hogy a jó férjnek engednie, és mindig engednie kell.

Gyakran látni őt bálók, multságokon. Szeme majd leragad az álmoságtól, de vár, vár türelmesen, mig a szép Boriska kitánczolja magát.

De a báléj után, büszkén vezet haza szépségében pompázó ifju nejét.

Kicsit jobban megöszült, de azzal az öntudattal jár, kel, hogy ő olyan ember, a kinek minden sikerül.

Még a türelmes férj szerepe is. Pedig ez a legnehezebb.

— Mi a esoda lesz hát?

— Várd be, mint én, oly türelemmel.

— Meddig?

— Mig ez a valami itt — szívére mutatott — meg nem szólal. — Mig dobbanása hevesebb nem lesz, s látásánál az ideálnak meg nem áll: ez „Ó“.

— Milyen jól tudja! Csak deklamálj, deklamálj, de attól tartok, valami szörnyű bolondot találsz mégis elkövetni.

A lány kacagva fonta át apja nyakát, ez emlékezetes szavakat ezítálva:

— „Ne itéljétek, nehogy elítéltesetek!“

Nemsokára Nádvaly utaga maradt. Gizit felküldte Budapestre, — könnyezett kiesit a bucsázásnál, de visszatérve már mosolygott is.

Olyan szabadnak, vignak érezte magát. Utközben mélyen belénezt egy kis lány nagy ártatlan kék szeméibe.

— Hisz én még nemis vagyok vén legény. Mi az 56 év! Javakorabeli — s büszkén kihuzta magát.

— Honnét, te vén borda? — Verte föl ábrándjából egyik cimborája

— Gizámát kiserterm el. Alig bírtam megválni tőle.

— No, öreg, azután rád kerül a sor. Gizikéd ott fogja majd valami derék ember.

— Ne ijesztgess. Még nem szeretném ez utolsó virág-szálamat elveszteni — ő a napja életének; — de helyre kis lány, nem tudod nevét? — s majd elnyelte szemével.

— Be is mutathatlak. Gyámleányom. Sztay Boriska.

— Még ma. Éppen jó kedvem van. Menjünk hát —

— Hisz az előbb mondtad, hogy busulsz lányod után.

— Igaz, igaz, s ép azért akarok oda menni, hogy elúzzem azt a fájó benyomást, a mit...

— Jer, hisz ismerlek. — pajtás, akár nem is szavalsz annyit.

Nádvaly azután is gyakran látták Sztayné házában. Kiesipve, megfiatalodva. Már-már kombinációba hozták az özvegygel. Ki gondolt volna arra, mi jár a furfangos koponyájában?

Valami négy hó mulva egy távirat zavarta föl derült életét:

a mulatságokról óhajtasz egyet-mást megtudni, a melyeket nem plakátokon hirdettek, nem is a megszokott zárt-körű táncvigalmakra szóló meghívók útján adták tudtára azoknak, a kiknek illik, hanem a szó teljes értelmében a legzárabb és legszűkebb körü nyervezett „családi murik” voltak, a melyeknek némelyikére még azokat senki hívták meg, a kik a házigazda figyelmességére némileg számítottak. Hanem azon már igazán csudálkozom, hogy kérdéssed feleletemet nyilvánosan közzététetni óhajtod! Vagy azt hiszed, hogy egy Georges Sand, vagy egy Beniczkiné tolla van a kezemben...? Nos, hát ha te szélyes vagy, én is az leszek: azért is beküldöm az újságba! Hisz' a nők iránt a mi szerkesztőnk mindig tanúsított annyi figyelmet, hogy óhajtaszuknak eleget tett s kézírataikért magára vállalta a felelősséget. Ha hiba lesz benne: az ő baja.

Rimaszombati kerülő szóval élve az egész elmúlt hét görbe volt. Igazi farsang, melynek hét napja egy hervadhatatlan bokréta az öröm virágaiból összekötve. A szívek bucsujására indultak s a nemes érzések fátyla mellett kialudt az ész világa. Ezek persze csak frázisok, mert az el nem tagadható valóság az, hogy egyik vasárnaptól a másikig az én uram minden nap éjjel után került haza (néha én is vele tartottam) s minden lefekvéskor egy pakli gyufát rontott el, mert a fejletlen végem akarta meggyújtani. No, már ha az én szelid urammal is megtörténik ilyesmi, a ki pedig a legszolidabb ember a világon: vajjon mi történhetett azokkal, kik hét-főn piánón, szerdán mezzofortéban, szombaton pedig fortissimo hangon futják azt a nem egészen új notát: Kalapom, kalapom csurgóma! És ha még a kisasszonykáknak is meg volt zavarva a fejük: mennyivel alaposabb zavar lehetett a Gyulák, Pisták és Joskák fejében, kik a Stix Jankó híres notája mellett

Bolondultok, bolondultok,

Mert én a híres Stix vagyok,

egyszerre három tulvilági hatalmasság előtt igyekeztek hervadhatatlan érdemeket szerezni. Terpszikhore, Bachus és Vénus ott leskelődtek az Akasztó hogy egyik hóvirággal ékes gyalogboda bokra mögött s mikor látták, hogy Schulhofoknál még reggeli 6 órákor is ég a világ, önelégült mosolylyal vonultak vissza a fénylő kocsiban érkező Apolló előtt. De csak azért, hogy a nagyon is komoly képű ur elvonulása után ismét összedugják fejüket s azon tanácskoznak, hogy hol tüssk föl a legközelebbi tanyát? S esodálatos! mindig a város végén állapodtak meg. Egyszer a Sodoma-tó partján, máskor a kis-kut környékén; ezt a nap első sugára, azt biesu esőjka érinti. Hiába! azok az istenek nagyon szeretik a végleteket s így azok a földi halandók, kik oltáraikon áldoztak, maguk is közel jártak a végletekhez. Szerencsére a dolognak egészben vége még nincs vége. Mert mielőtt azokban a fiatal lány szívekben is élénkített volna a hajnalhasadás: az állomás főnök kiállott perronra s rákiáltott a mozdonyvezetőre, hogy: mellet! mire az égő szemű, fekete hajú s az égő hajú, fekete szemű lánykák Budapestre gyorsvonatoztak, szívükben vivén azt a gummi elasztikumot, mely, ha majd felvirad a „dieső nap hajnala”, ugy visszarántja őket Rimaszombatba Hymen asszonyságnak újonnan építendő rózsapalotájába, hogy sohse fognak többé innen megszökni.

De hogy a legnagyobb végle tel végezzem: az utolsó és igazi meglepetés számba menő mulatságot két aranyos bimbó rendezte: Józsa Jenőke és Józsa Nellike, a királyi tanfelügyelő kultur törekvéseinek legmagasabb vívmányai. Hanem ezt a mulatságot maga Apolló is megirigyelte, s hogy neki is némileg része legyen benne, ugy intézte a dolgot, hogy még az ő jelenlétében kezdődjék meg s mire visszatér, az utolsó pohár borhoz is ő szolgálta a világosságot. Jenőke, Nellike, kik együtt véve alig tesznek ki öt esztendei életkort, boldog mosolylyal üdvözölték azt a sok bácsit és némit, kik azért jöttek, hogy tanui legyenek annak a nem közönséges pillanatnak, melyben az ő kis hugosájuk a többi öcsöket és hugokat megelőzve, az egyedüli idvezítő vallás hívei közé felvétetik. Egy szóval kereszteltünk s a bor kivételével, minden század végi volt: a vacsora, a felköszöntők, a mulatság apró részletei, az urak és hölgyek homlokegyenest ellenkező világnézetének egybeolvadó harmoniája, mind arra vallottak, hogy a társaság a kor színvonalán állott. Tánccs, ének, szavaltat, zene, szónoklat, fonograf, élőképek s különböző társasjátékok voltak a műsorban, melynek emléke ma már melancholikus hangulatba ringat mindnyájunkat. Egyszóval a legnagyobb mértékben sajnálhatod, hogy ezt a hét napot nem töltötted a mi körünkben. Mert kitudja: hát ha az az övezgyi fátoly, melynek szövevényén át a te szemeidnek sugarai idő folytán mindig esiklandóbbat hatnak, menyasszonyi fátolyá változott volna át, mint annak a sötét hajú kis lánynak, ki Budapestre utaztában nem gondolt arra, hogy itt egy nagy reményű fiatal embert komoly gondolkozóba ejtett!

Adieu édes Magduskám! Ha nem szántam volna — pusztá női szeszélyből — a nyilvánosságra e néhány sort, elárultam volna azokból az ével titkokból is egyet-mást, melyekkel a pajkos Amorettek kedveskedtek anyuknak. Hanem ezekről majd négy szemközt beszélünk. Pá!

Lilla.

U. i. Szabónommal meg vagyok elégedve; ezek a rimaszombatiak tullesznek még a pestiekén is!

Hírek és vegyesek.

Pártszervezkedés. A gömörmezei ellenzéki pártok vezérférfiai kedden, e hó 2-án, értekezletet tartottak Farkas Ábrahám nagybirtokos házában Tamastalan. Az értekezlet tárgya az ellenzéki pártok szervezése volt, melyet az tett szükségessé, hogy egy esetleges politikai változás készületlenül ne találja. Az értekezleten ugy a függetlenség, mint a nemzeti párt helybeli és vidéki vezérférfiai résztvettek.

A polgári olvasókör választmánya **Baksay** István kir. tanácsosnak, közéletünk ez érdemes alakjának, száz forintos alapítványáért jegyzőkönyvileg hálás köszönetet mondott, s ennek tolmácsolására kiküldötte **Rábely** Miklós elnöklele alatt **Benyó** Béla, **Róth** Lajos, **Soós** Ferencz építész, **Szabó** József mészáros, **Dr. Kármán** Aladár bizottsági tagokat, kik megbízatásuknak eleget tettek, s az elnök szép beszédben köszönte meg a nemes adományt, mire **Baksay** tőle megszokott ékesszólással

biztosította a küldöttséget arról, hogy a polgárság és annak második otthona: e számottévo intézmény iránt mindenkor jóindulattal fog viseltetni.

Esküvő. **Dr. Krausz Gyula** helybeli jóhírű ügyvéd f. hó 9-én esküszik örök hűséget a helybeli izraelita templomban **Kohn Gizellának**, Kohn Sámuel magánzó szépleányának Zavartalan boldogság legyen osztályrésük!

Halálozás. Városunk egyik derék és városzerte becsült polgára: **Simonka** József m. hó 28-án 56 éves korában elhunyt. Mint aglegény élte napjait meglehetősen egyhanguan, pedig fiatalasága zajos volt, s igen jó vig ezimboraja volt a mulató ifjuságnak, mely mindig sok rokonszenvvel viseltetett iránta. Halálát hosszú betegeskedés előzte meg, mely alatt sokat és melegen érdeklődött városunk több társadalmi intézménye iránt, s mint halljuk, végrendeletében is megemlékezett a polgári olvasókörrel és a dalárdával. Temetése m. hó. 30-ikán ment végbe az ismerősök és jóbarátok nagy részvéte mellett. Ő volt a Simonka-család utolsó sarja Béke poraira!

Övönőválasztás. A rimaszombati „Gizella” kisdedő-intézet vezetőjévé mult hó 27-én a helybeli iskolaszék tagjai, **Józsa** Antal kir. tanfelügyelő elnöklele alatt, **Nádasy** Sarolta kisasszonyt, a tamásfali ovónót választották meg.

A braniszkói győzelem évfordulója. Holnap, pénteken, február 5-én lesz évfordulója annak a fényes győzelemnek, melyet Guyon hadosztálya 48 év előtt vívott ki Deym osztrák vezérőrnagy dandára fölött a braniszkói szorosnál. Guyon hadosztálya két dandarra osztva, a 13-ik és 33-ik honvédszászlóaljából s a bányavárosokban újonnan alakított 2 zászlóaljból s egy zászlóalj nógárdi önkéntesből, továbbá 1 század vadász, 2 század utász, 2 század huszárból, összesen 3920 emberből és 24 ágyúból állt. Február 5-ikén korán reggel Guyon Korotnánál foglalt állást, honnan az országot Eperjes felé kigyőzve megy fölfelé a braniszkói hegy nyugoti lejtőjén. Délelőtt 9 órákor kezdte meg a támadást tüzeléssel az országoton, mely által fődöztetve, két kerülő hadoszlop megmászta az erdőséggel borított lejtőt az országot mindkét oldalán. Az osztrákok heves ellenállás után visszavertek, folyton szorítottva az üldöző huszároktól. Deym szétszört dandárát aztán Schulzig fogadta magához Eperjesen február 5. és 6 ik közti éjjelen, honnan azonban már reggel 8 órákor tovább indult Kassa felé a lemesi hadállásba Guyon még az nap bevonult Eperjesre, mintán az előtte való éjszakai a braniszkói hegy keleti lejtőjén töltötte győzelmet aratott honvédjével.

Közgyűlés. A rimaszombati polgári olvasókör évi közgyűlését február hó 14-ikén délután tartja saját helyiségében.

Megeyi ifjuság bálja. A gömörmezei ifjuság, mely néhány év óta pihent a farsangokon át, ujult erővel lép ez idén akeztőba, folyó február hó 28-ikán Rimaszombatban fényes zártkörű bált rendez a megeyi közmívelődési egyeslet javára. A bál védnöknője **Farkas** Ábrahám, Farkas Ábrahám előkelő földbirtokos tiszteletre méltó neje lesz. A bál elnöke: **Bornemisza** Elemér; a'elnökök: **Szelecsky** Árpád és **Máriássy** Gyula; pénztáros: **Szabó** Elemér, jegyző: **Komáromy** István. — A bálra a megeyi előkelőségek nagyban készülnek.

Halálozás. **Szeredinszky Sándor** volt rimaszombati, utóbb szombathelyi kir. alügyész folyó évi január hó 30-án elhunyt Budapsten. A megboldogult még csak 39 éves volt, de már évekkal ezelőtt mutatkoztak rajta az elmebetegség jelei, melyeknek gyógyítása czéljából tavaly előtt Budapestre távozott, honnan néhány hónap multán a gyógyulás biztos reményével a szombathelyi kir. ügyészséghez tette át magát. De a reménység megcsalta, lelke végképen elborult s ma megkaptuk a haláláról szóló szomorú jelentést, melyet neje szül. Kubinyi Emma s gyermekei, továbbá nővére és apósa adtak ki. A szerencsétlen véget ért alügyész halála rimaszombati barátai és ismerősei körében mély részvétet keltett.

A Gömör-Kishont vármegyei tanitók segélyegyesülete. Gömörvármegye területén megalakult s a tanügy terén már hosszabb idő óta elismerést érdemlő buzgósággal működő általános tanító egyesület tagjai egy tanító segély-egyeslet felállítását határozták el, melynek czélja, a vármegye területén nyomorban élő kártársak és azok családjaiknak, özvegyeinek, árváinak esetéről való segélyezés. Alig hangzott el az egyesület felállítása érdekében kiboosájtott felhívás, már is örömmel tapasztaljuk, hogy a tanitók ez irányú fáradásai egyes helyeken igen szép sikert ért el. Készséggel engedünk tért az egyesület érdekében eddig elért eredmény feltüntetését czélzó alábbi kimutatásnak azon reménnyel, hogy vármegyénk tanítóinak ezen nemes czél megvalósítása érdekében kifejtendő munkálkodását a nagyközönség szintén támogatni fogja. — Az egyesület kötelekében való belépésüket eddigelé a kir. tanfelügyelőségnek a következő tanitók jelentették be: A) Kun Róza óvónó, Nagy Lajos tanító, Pepich Emil tanító, Breznay Károly tanító, Burró Imre tanító, Galó István tanító, Jókóvi János tanító, Bokor János tanító. — B) Az egyesület javára az alább megnevezettek a következő összegeket gyűjtötték: 1. Droppa József nyugalmazott tanító 5 frt 30 kr., 2. Ravasz József tanító (tagdíj) 50 kr., 3. Mariányi Antal tanító (tagdíj) 50 kr., 4. Jénei Gyula tanító (tagdíj) 50 kr., 5. Benyó János tanító tagdíjjal összesen 2 frt 87 kr., 6. Beeske Bálint tanító tagdíjjal összesen 1 frt 51 kr., 7. Zimann Ede tanító (tagdíj) 1 frt 8. Bokor János tanító gyűjtés 2 frt, 9. Bachnyák Emília tanító tagdíjjal összesen 3 frt 50 kr., 10. Csernay Dezső tanító gyűjtése 6 frt. Összesen 24 frt 18 kr. — Az általános tanítóegyesület pénztárnokának folyó évi január hó 31-én 20 szám alatt kelt s kir. tanfelügyelőséghez intézett jelentése szerint hozzá összesen 34 frt 70 krnyi összeg küldetett be. Ezek szerint a január hó 31-ig a segélyegyesület javára összesen 58 frt 88 kr. folyt be. Az első napokban kezdetnek ez is elég; reméljük, hogy a tanitóság a saját maga családja érdekében mentül nagyobb tevékenységet fog kifejteni, hogy a humánus czél megvalósuljon. Kívánjuk, hogy ugy legyen!

Tea-estély. Ratkó és vidéke nöegylete jan. hó 23-án táncmulatsággal egybekötött tea-estélyt rendezett, mely várokozásra felül sikerült s csak reggeli 8 órákor ért véget. E helyen különösen ki kell emelnünk a rendezőségnek azon fáradhatatlan s buzgó közreműködését, melylyel a mulatság fényes sikerét előmozdítani kegyes

volt. A mulatságnak egyik kimagasló pontja az volt, midőn a fáradságot nem ismerő rendezőség a már távozni akaró hölgyeket az ajtóból is visszatartotta, hogy a mulatság tovább folytattassék. — Az egész bevétel megközelíti a 80 fítot

A kereskedő ifjak báljára nagyban folynak az előkészületek. Városunkból és a vidékről igen sokan készülnek a fényesnek ígérkező mulatságra, melynek teljes sikerét a derék rendező-gárda buzgó működése biztosítja. A losonezi katonazenekar 7-én délután érkezik ide s a bál előtt néhány darab előadásával fogja szórakoztatni a közönséget. A csárdást cigányzenekar játssa. A bálbizottság élén **Kathona Géza** elnök áll, ki az egy-let derék elnökével: **Dr. Széless Ödönnel** együtt sokat fáradozik a bál érdekében.

Áthelyezések. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter **Molnár** János nagy-rözei állami polgári iskolai tanárt Czeglédre, **Velkey** Zoltán ujvidéki állami polgári iskolai tanárt pedig a dobsinai áll. polgári iskolához helyezte át.

A városi öreg óra. Tisztes öreg! mit vétettünk mi neked, hogy oly rosszul mutatod a perczeket! Bolonddá téssz reggel, este s délben is, bolond vagy te tavasszal és télben is. Ha akarod, időnk futva eltelik, öltözködve kapjuk be a reggelit, s rohannak az irodába, műhelybe, rendőr siet kardot dugni hüvelybe. — fut a postás, hogy egy perczet se késsék, alumnista hogy megkapja ebédjét, — kasszirfájla lebeg a járdán végig, (jeunesse dorée magasztalja az égit), csiszlik inas siet s bukik az orra... s mindezeknek mi az oka?... az óra! A mutatód megbolondult vén óra, miért is nem irányítod a jóra? Vagy kalszattasz, vagy siettetsz esküvőt, mióta az istennyi megütött, s időelőtt jön a gyermek világra, mutatódra ha rászállt egy madárka De neked már mindegy az, hogy öt vagy hat, hisz' panaszuunk a magasba ugy se' hat; — jár alattad bár sok András bácsika: egy se tudja, hol esett meg a hiba. Kényed-kedvén mikor tetszik, meg-megállsz, nem numerusz többé, csupán ponderálsz, a városi költségvetést terheled s fentartod a konzervatív szellemet. Szégyelhetnéd igazán már magadat, hogy nincs oly rosz, mint te vagy a nap alatt! vagy javulj meg, vagy bomolj meg örökre, míg az égnek átka rád nem dörög le. Kérve kérünk vénhelt óra tégedet: légy öngyilkos, fejezd be már életet!

Utazás Arábiába. A debreczeni méntelep városunkban is jól ismert paranesnoka: **Fadlallah El Hadad Nibály** alezredes egy főhadnaggyal és egy őrmesterrel a magyar kormány megbízásából Arábiába utazik arabsmének vásárlása végett. Az eddigi terv szerint a vásárló-bizottság f. hó 17-én kelt ura s márczius vége felé érkezik Arábiába, hol néhány hónapot fog tölteni. Az oda s visszautazás az ott időzéssel együtt mintegy hat hónapot vesz igénybe.

Az erfurti császár. Ez egy uj potentatus, nem ugyan operettbeli, hanem egy budapesti magánügynök esá-szárja. Ezen ügynök az erfurti esászári kir. udvari szállítónak magvaival kínál meg bennünket. Ezekből a magvakból nöhetnek aztán az igazi bolond gombák. Ki halloitt már valamit az erfurti esászáról? Vagy csak nem akarja a közönséget félrevezetni, hogy osztrák esászári és magyar királyi udvari szállító?

(Beküldetett.) — „Dobsinai esendélet”.

Ilyen szellemes és a tartalommal feltűnően harmonizáló ezim alatt humorisztikus hatást keltő czikk jelent meg „illetékes helyről (!)” a „R. H.” legutóbbi számában. A névtelen ezikkirő ebben komikus szarkazmussal mutat rá a városi tanács legutóbbi elöterjesztésére, mely szerint tekintettel Dobsina hanyatló bányászatára s a nagymérvű kivándorlás esökkentésére, szükségesnek találja lépéseket tenni egy dohánygyár felállítására iránt. A czikk írója „esendélet” elnevezés alá foglalva e törekvést, kéréllhetlen logikával mutatja ki hogy a mozagalom sikere esetén „maholnap 50 krcs bélyeggel ellátott kérvényen kell folyamodnunk a napszamos urakhoz, hogy méltóztassanak hozzáfogni a munkához”. Szegény, „ügyefogyott” városkánk napszamos szükségül uri publikumát így akarják tükrere juttatni egy dolánygyárral! Czikkirő ur saját, külön felfogása szerint tehát (ez következik okoskodásából) a gyárak s ehhez hasonló haszontalan intézmények csak arra valók, hogy a napszamos árákat hallatlan magasra esigázzák s a szegény uri embereket megnyomorítsák. Kár, hogy hozzá nem tette a „esendélet” írója, — következtetései így volnának teljesek — hogy szüntessük be a még meglévőket is, u. m. a vasgyárakat, a fűrészeket, mert csak így süthetne ránk a boldogság napja, bekövetkezendő volna ugyanis az, hogy a napszamos árak leszállának 50—60 krra. Az a körülmény persze, hogy egy dohánygyár felállításával népünk keresetehz jutna s nem volna kényszerítve más boldogabb hazában keresni megélhetést, hogy az iparosoztály produktumai nagyobb keresetnek örvendenének, mert a gyár hivatalnokokat, munkásereget, tehát fogyasztó közönséget hozna városunkba: mindez elenyésző hiábavalóság ahhoz a jóslatszerű ihlettséggel kimondott látványhoz képest: Dobsina város óvakodj gyárakat létesíteni, mert ugy csak instancziával kaphat uri közönséged napszamos! — A „esendélet” írója ezikke második felében azon kesereg, hogy bár már a mult esztendőben megpendítették a „polgári felsőbb” (saját, külön iskolafajmegnevezés) leányiskola államosításának eszméjét, még most sines nyélbe ütve, pedig már február elején járunk. No ebben már csakugyan igazza van; kár, hogy gyakorlati indítványt nem tesz. Például a miniszter táviratilag fölszólítandó volna: „Adok, veszel?” Válasz fizetve. A miniszter felel: „Dolog rendben. Iskola államosítva.” Így sok hiábavaló eszeremóniát kerülnék el. A tanfelügyelőnek nem kellene információkat szerezni és adni; megszűnnék a városi deputáció kiküldetésének szüksége (benn maradna egy esomó napidíj), fölösleges volna a miniszterium különböző kiküldöttével való tárgyalás stb. stb., — szóval menne minden a czikkirő ur ideális izlése szerint. — Szegény Dobsina! meddig tart még történetedben a „esendélet” korszaka.

Egy városi képviselő.

A Megerősödött Hazánk. A „Nemzeti Ujság” czimű politikai napilap febr. 2-án megszűnt illetve beleolvadt a Hazánkba. Főszerkesztője Günther Antal visszalépett, Korbuly József pedig a Hazánk szerkesztését vette át, melynek közgazdasági irányát az uj szerkesztő is megtartja. A N. U. előfizetői febr. 2-tól kezdve kárpótlásul a Hazánkat fogják kapui.

Nyilvános nyugtázás. A rimaszombati polgári olvasóköri január 24-iki táncmulatságára adományait utólag még beküldötték: Tóth Péter 1 frt, ifj. Csapó János 1 frt. Rimaszombat, 1897. február 1-én.
Rónay Gyula, pénztárnok.

Hivatalos közlemény.

Rimaszombat város polgármesteri hivatalától.

Hirdetmény.

207. sz. — A rimaszombati kerületi betegsegélyző-pénztár közgyűlési megbízottjainak száma kiegészítését kívánván, a város területén lakó, a kerületi betegsegélyzőpénztár köteles tagjai mint alkalmazottak által választandó 8 közgyűlési megbízott választására határnapul február hó 11-ikének d. e. 9 órája a városbáza tanács-teremben kintüzetik.

Mi azzal hozatik köznevelésre, hogy a választás szavazatlappal által akként történik, hogy arra annyi név jegyzendő, mint a hány választandó, mert az azon felül jegyzettek figyelembe nem vétetnek. — hogy az alkalmazottak közül csak segédtagok választhatók, hogy a választás bármily számú pénztári tag jelenlétében is meg ejtetik, végre hogy a szavazás kezdetét veszi mondott nap d. e. 9 óráján, s tart déli 12 órától d. u. 2 órai, megszakítólóg d. u. 4 óráig.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1897. évi január hó 15-ikén tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes **Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként** sima, esikós, kockázott, mintázott damaszt stb. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával: küld **Henneberg G. (es és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Házbérlet.

A helybeli evangélikus egyház volt leányiskolájának egész emeleti része bérbeadó. Értekezhetni **Szontagh Károly** egyh. gondnokkal.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Kossuth-utcza 2-ik számú házban** az emeleti lakás 1897. május 1-től — esetleg azonnal — kiadó. Értekezhetni **Samarjay János** tulajdonossal.

A rimaszombati járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

4909. sz. — A m. kir. belügyminiszterium 96590./96. számú rendelkezéssel. **Klenócz** nagyközségben 400 (négy száz) forint évi fizetéssel rendszeresített s helyettes anyakönyvvezetői teendőkkel is járó **segédjegyzői állásra** ezzel pályázatot nyitok, s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1883. évi I-ső t-czikk 6-ik §-a értelmében folszerelt pályázati kérvényeiket **folyó év február hó 10-ik** napjáig bezárólóg hivatalomhoz terjesszék le.

A választás folyó év február hó 11-én d. e. 10 órakor Klenócz községbázanál fog megtartatni. Nyustya, 1897. január 20-án.

1—2 **Porubszky, h. főszolgabíró.**

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, **Andrássy-út 13. szám** alatti ház (a pályaudvarral szemben levő sarok-épület), mely 4 nagy szoba, 1 előcsarnok, konyha, kamara, pincze, fatartó és kertből áll, folyó év május 1-ére hasznbérbe kiadó.

Bérelni szándékozókat felvilágosításért forduljanak **Landau A. Fia** divatáru üzletébe.

Hirdetmény.

381. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezzel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1893. évi 5360. számú végzése következtében **Kovács Miklós** által képviselt **tornallyai takarékpénztár** javára **özv. Holló Pálné** és **Stelkovits László** ellen 200 frt s jár. erejéig 1896 évi szeptember hó 13-án és 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 970 frtra becsült okrok, esikók, takarmányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a rszései kir. járásbíró 3199/1896. számú végzése folytán 200 frt tőkekövetelés, ennek 1893. évi szeptember hó 23-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 46 frt 50 kriban bírólóg már megállapított költségek erejéig **Alsó-Hangonyon** 1897-ik évi **február 8-án**, Harmaczon alperesek lakásán leendő eszközlésére 1897. évi **február 9-ik** napjának d. e. 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozókat oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Rimaszóes, 1897. évi január hó 17-én.

Kovács Géza, kir. bírósági vhajtó.

Eladó ház.

Rimaszombatban, a **Losonczy-utcza 24. sz.** alatti jó karban levő ház szabad kézből eladó Értekezhetni a tulajdonos **özv. Koreny Józsefnéval.**

Kiadó lakás.

Tamásfalán egy külön álló ház (kerti lakás), mely egy utcai, egy udvari és egy előszobából, továbbá konyha, padlás és faskomrából áll **folyó év május 1-étől bérbe kiadó.**

Hol? megmondja **a kiadóhivatal.**

Hirdetmény.

a „Tornallyai Takarékpénztár“

XXIV. évi

rendes közgyűlését

1897. évi február hó 12-én, d. e. 10 órakor, az intézet hivatalos helyiségében fogja megtartani, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzletéről.
2. A betérjlesztett mérleg helyben hagyása s a felmentvény megadása.
3. A tiszta jövedelem mikénti felosztása
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottsági tagok választása.
5. Netaláni indítványok.

Tornallya, 1897. január hó 27-én.

a „Tornallyai Takarékpénztár“ igazgatósága.

Az eredeti vagyonmérleg a közgyűlés elé terjesztendő jelentések és javaslatok, a keresk. törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézet helyiségében délelőtt 9—12 óráig megtekinthető.

Rimaszombati járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

209. sz. — Gömörvármegye, rimaszombati járásába kebelezett, Nagy-Szuha, Pongyelok, Susány, Szeleze és Válykó községekből álló s **Nagy-Szuha székhellyel** rendszeresített **korjegyzői állás** elhalalozás folytán üresedésben jöven, annak választás utján leendő betöltésére az 1886. évi XXII. t-cz. 82. §-a alapján pályázatot nyitok.

Felhívom ennek folytán a pályázni ohajtókat, miszerint az 1883. évi I. t-cz. 6. §-ának megfelelőleg folszerelt kérvényeiket eddigi működéseiket feltüntető bizonyítványaik kíséretében **1897. évi február hó 20-ig** hozzám nyujtsák be, mert a később érkezendő pályázatokot figyelembe nem veszem.

Választás helyéül és idejéül Nagy-Szuha községbázát és **1897. évi február hó 25-ik** napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki. Ezen jegyzői állással: Készpénzfizetés 500 frt, megállapított természetbeni lakás ezimén 100 frt, iroda- s uti atalány 50 frt, s magánmunkálatok után a szabályrendeletileg megállapított munkadíj javadal-mazás van egybekötve.

Nyustya 1897. január 26.

Porubszky, h. főszolgabíró.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Pályázati hirdetmény.

25899. sz. — A Gömör-Kishont t. e. vármegye közönsége által Rimaszombatban építtetni szándékölt **vármegyei székház részletes tervezete, elő-méret s költségvetésének elkészítésére.**

1) A létesítendő új vármegyei székház, mint két-emeletes épület három utcai homlokzattal tervezendő akképen, hogy a főhomlokzat a „Huszár tér“-re nézzen.

A főépületen kívül az udvarban egy melléképület tervezendő az istállók, kocsiszin, faskamrák stb. elhelyezésére.

2) Az összes épületek költségei legfeljebb 160000 frt erejéig előirányozhatók.

3) A pályaművek jelige alatt zárt jeligés levél kíséretében, melyben kijelentendő a feltételek ismerete **1897. évi május hó 1-én déli 12 óráig a vármegye alispáni hivatalánál nyujtandók be.**

Később érkezett művek, csak azon esetben fognak pályázatra bocsátatni, ha a postabélyeg kellőleg igazolja, hogy a fent kitett határidő előtt adattak föl postára.

4) Pályadíjjul: 1600 frt I-ső és 800 frt II-ik díj állapittatik meg, mely a legjobb két terv szerzőjének adatik ki.

Ha az építtető vármegye a díjat nem nyert pályaművek közül valamelyikét megtartani ohajtana, köteles azt az illető pályázó 300 frt tiszteletdíjért átengedni.

5) A díjazott művek általában a vármegye tulajdonába mennek át, s azok felett, a szerző szellemi tulajdonjogának fentartása mellett, szabadon rendelkezik.

A vármegye fenntartja magának a jogot, hogy ha az építkezésre alkalmas terv nem nyujtatnék be, a díjat nem adja ki.

6) A pályázatban csak magyar honpolgár vehet részt.

7) A pályadíjak oda ítélese a székház építő bizottság véleménye és esetleg a „Magyar mérnök és építész“ egylet meghallgatása mellett a vármegyei törvényhatósági közgyűlésnek tartatik fenn.

8) A pályázati program és az általános pályázati feltételek, a telek helyszíni és lejtmereti rajzai, valamint a Rimaszombatban fennálló anyag és munkárák jegyzéke a gömörvármegyei m. kir. államépítészeti hivatalnál Rimaszombatban a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, kívánatra 3 frt előállítás költsége előleges beköldése, vagy befizetése mellett megszerezhetők.

Rimaszombat, 1897. január hó 22-én.

Bornemisza, alispán.

Hirdetmény.

58. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezzel közhírré teszi, hogy a bécsi es. és kir. keresk. bíróság 210727. 211542. és 215223. és a budapesti kir. keresk. és váltó-törvényszék 101258/96. sz. végzése alapján, és pedig:

I. S. Ratiersdorfer ezég javára tőkében	160 frt 23 kr.
ennek 1896. októb. 10-től járó 6% kamatai, megítélt összes költség	12 frt 47 kr.
II. Leop. Abelesz & Söhne ezég javára tőkében	231 frt 30 kr.
ennek 1896. január 21-től járó 6% kamatai, megítélt összes költség	38 frt 19 kr.
III. S. S. Neumann követelése tőkében	180 frt 55 kr.
ennek 1896. október 1-től járó 6% kamatai, megítélt összes költség	13 frt 10 kr.
IV. Magyar pamutipar-részvénytársaság javára tőkében	100 frt — kr.
ennek 1896. május 31-től járó 5% kamatai, megítélt összes költség	15 frt 15 kr.

járuléki erejéig **Guttman Ede** ellen foganatosított végrehajtás alkalmával lefoglalt és összesen 1371 frt 50 krra becsült különféle bolti-czikkek nyilvános árverésen el fognak adatni.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíró 315/97 sz. végzése folytán fenti követelések s az ezután még felmerülendő jár. erejéig Rimaszombatban alperes üzlethelyiségében a leendő eszközlésre az **1897. február hó 10-ik** napjának d. e. 10 órája határidőül kintüzetik, a melyhez a venni szándékozókat oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett becsáron alól is elfognak adatni.

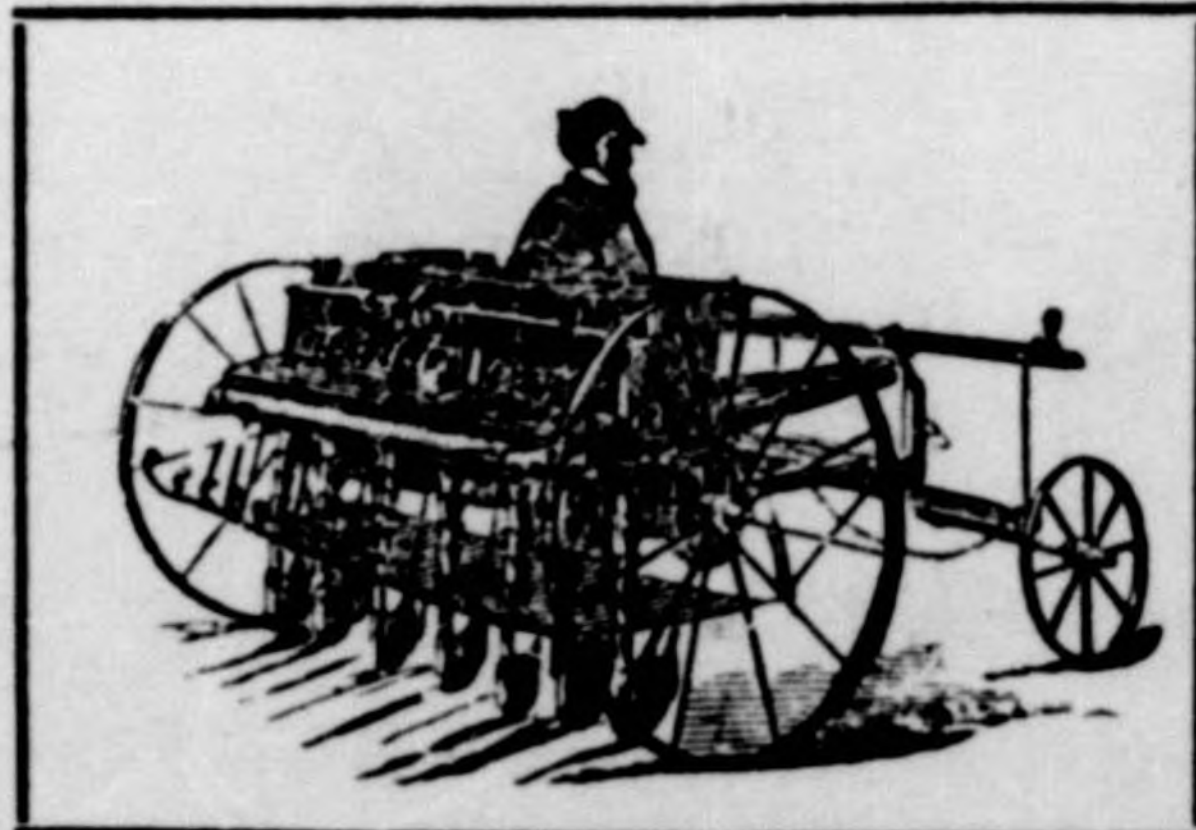
Kelt Rimaszombatban, 1897. évi február 1-én.

Gasko János, kir. bir. vhajtó.

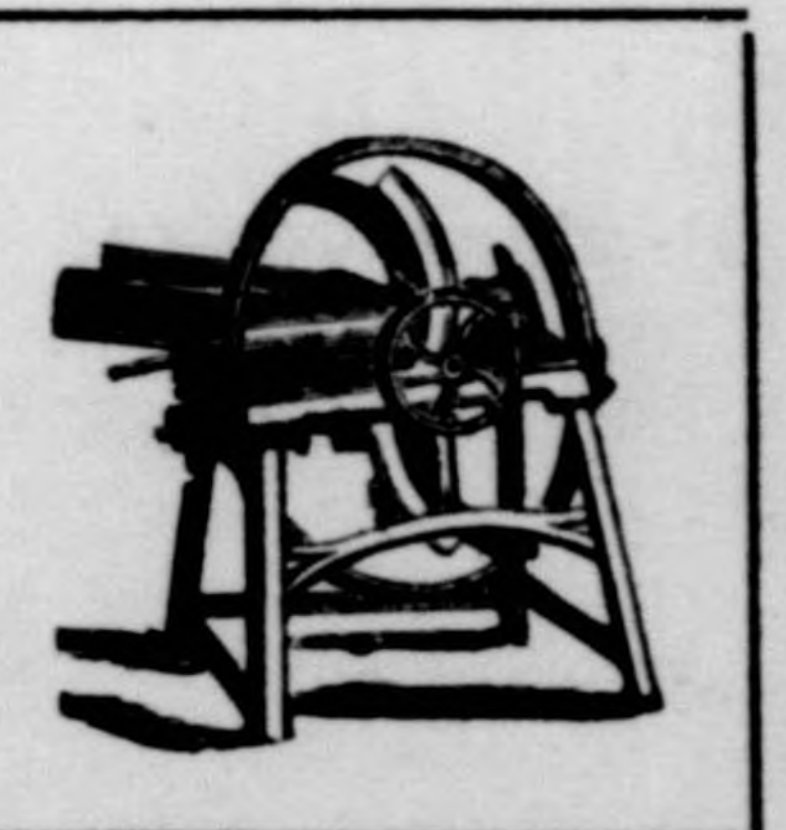
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödéje Kassán, Vám-utcza 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával ezelszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

**Sorvető gépeket,
Szórvavető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókát;**
továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket.
Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban.
Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödének gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

3—6